

Investigating the Principles of Media Literacy in Consolidating Citizen Rights in the Laws of the Islamic Republic of Iran

Habibollah Ali Kouchaki¹

Received: 22 February 2025

Mohammad Rasoul Ahangaran²

Reception: 7 June 2025

Fakhreddin Abuei³

Abstract:

Today, the media have become an inseparable element of human life and have provided audiences with extensive information that covers all aspects of human life. In order to have an audience that, in addition to using these media consciously and actively, can protect itself from the challenges and destructive consequences of these media in life, a new literacy must be created, which is called media literacy. Every person has the right to exchange information and access the most accurate domestic and foreign news and information and global developments using the media. This exchange of information and sending messages is a fundamental human right and in line with guaranteeing the rights of every citizen, which are basically mentioned in the constitutions of countries and are part of the fundamental rights of citizenship and the right to education. The programs of the formal and non-formal education system are emphasized by the United Nations. Media literacy helps to recognize this right and use it correctly. The present study aims to redefine the issue of rereading media literacy theories and constitutional principles regarding citizenship rights based on government balances and determinations from the perspective of cyberspace challenges.

Keywords: media literacy, constitutional principles, citizenship rights, security frameworks.

¹PhD student in Public Law, Damghan Branch, Islamic Azad University, Damghan, Iran

²Professor, Department of Jurisprudence and Fundamentals of Islamic Law, Farabi College, University of Tehran, Qom, Iran

³Assistant Professor, Department of Law, Damghan Branch, Islamic Azad University, Damghan, Iran.

<http://doi.org/10.30510/pssci.2025.508212.1253>

بررسی اصول سیاست سواد رسانه ای در قوام بخشی به حقوق شهروندی

در قوانین جمهوری اسلامی ایران

حبیب الله علی کوچکی^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۲/۰۴

محمد رسول آهنگران^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۳/۱۷

فخرالدین ابونیه^۳

چکیده :

امروزه رسانه ها به عنصر جدایی ناپذیر زندگی بشر تبدیل شده اند و اطلاعات گسترده ای را در اختیار مخاطبان قرار داده اند که تمامی ابعاد زندگی انسان را پوشش می دهد. برای داشتن مخاطبی که علاوه بر استفاده آگاهانه و فعال از این رسانه ها بتواند خود را از چالش ها و پیامدهای مخرب این رسانه ها در زندگی مصون نگه دارد، باید سواد جدیدی ایجاد کرد که به آن سواد رسانه ای می گویند. هر شخصی حق دارد با استفاده از رسانه ها به تبادل اطلاعات و دسترسی به دقیق ترین اخبار و اطلاعات داخلی و خارجی و تحولات جهانی بپردازد. این تبادل اطلاعات و ارسال پیام از حقوق اساسی بشر و در راستای تضمین حقوق هر شهروندی است که اساساً در قانون اساسی کشورها ذکر شده و جزء حقوق اساسی شهروندی و حق تحصیل است. برنامه های نظام آموزش رسمی و غیر رسمی مورد تاکید سازمان ملل متحد است. سواد رسانه ای به شناخت این حق و استفاده صحیح از آن کمک می کند. پژوهش حاضر با هدف بازتعریف موضوع بازخوانی نظریه های سواد رسانه ای و اصول قانون اساسی در خصوص حق شهروندی بر اساس موازنه ها و تعیین های دولتی از منظر چالش های فضای مجازی است.

کلمات کلیدی : اصول قانون اساسی، چارچوب های امنیتی، حقوق شهروندی، سواد رسانه ای.

^۱دانشجوی دکتری حقوق عمومی، واحد دامغان، دانشگاه آزاد اسلامی، دامغان، ایران

^۲آستاد گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشکدگان فارابی دانشگاه تهران، قم، ایران

^۳آستادیار گروه حقوق، واحد دامغان، دانشگاه آزاد اسلامی، دامغان، ایران.

مقدمه :

یکی از مولفه های مهم در فرآیند حقوق شهروندی، کسب دانش در مورد جامعه، شهروندی و نظام سیاسی است. در یک حکومت دموکراتیک، از شهروندان انتظار می رود که فعالانه در فرآیند اجتماعی شدن و مشارکت در فعالیت های حقوق شهروندی شرکت کنند. اما مشارکت فعال مستلزم آن است که شهروندان به توانایی خود در تأثیرگذاری بر روند سیاسی و اجتماعی باور داشته باشند و به عبارتی احساس مؤثری در حوزه گفتمانی و مشارکت اجتماعی داشته باشند. بنابراین افزایش مشارکت و آگاهی شهروندان را می توان یکی از عرصه های مهم آموزش مدنی و شهروندی دانست. در این میان یکی از عوامل مهمی که در اثربخشی سیاسی شهروندان نقش بسیار مهمی دارد، برخورداری از سواد رسانه ای سیاسی است که از طریق رسانه های جمعی به دست می آید و رسانه ها تأثیر شگرفی در تمامی ابعاد زندگی فردی و اجتماعی داشته اند. محمدی عبدالرحمانی، مظفری، ۱۳۹۷: ۱۲۸). هدف آنها عموماً جریان انتقال، ارتباطات و تعامل و اطمینان از برخورداری مردم از سطح آگاهی، اطلاعات و مهارت های رسانه ای مورد نیاز در دنیای رسانه برای انتخاب آگاهانه در مورد انتخاب های رسانه ای خود بوده است. اهمیت زندگی و شکل گیری درک مطلوب ما از یک زندگی ارزشمند ضروری، چالش برانگیز و اساسی است. از سوی دیگر، در مرکز سواد رسانه ای، انسان توانمند و کمک به درک محدودیت های رسانه، تحلیل انتقادی و ارزیابی پیام های رسانه ای و استفاده از آنها قرار دارد. از فناوری اطلاعات و ارتباطات مستقل شده است و با اطمینان از چالش های محیط رسانه های جدید غلبه می کند. از جمله حق سواد این رسانه تاکید می کند که در دنیای رسانه، افق فکری انسان کوتاه نیست و در نتیجه درک محوریت شهروندی برای شناخت رسانه و حضور رسانه های خبری با پوشش گسترده به عنوان واسطه بین ما و حقیقت. تولید و انتقال اطلاعات بیهوده در حجم زیاد، ترویج خشونت و... سکس و پورنوگرافی به طرق مختلف مانند بازی های رایانه ای، کارتون و فیلم و تهاجم همه جانبه به تبلیغات سود جویانه، همه این سوال را ایجاد می کنند که شرایط زندگی در اینجا و در " دنیای رسانه " چگونه است؟ اثربخشی شهروندی یکی از متغیرهای اساسی در نظام های دموکراتیک است که نیازمند عوامل مختلفی مانند سواد رسانه ای است که ضمن افزایش مشروعیت و ثبات سیاسی نظام ها، به دولت ها این امکان را می دهد تا با قدرت و توانایی بیشتر

سیاست های داخلی و خارجی خود را پیش ببرند. در پرتو سواد رسانه ای و آگاهی، شهروندان به درک و مهارت در شناخت محصولات مختلف رسانه ای دست می یابند. یکی از ضروریات عصر اطلاعات که قرن بیست و یکم را نیز در بر می گیرد، نیاز به سواد رسانه ای است. (روحانی ۱۰: ۱۳۸۶)

۱- تعریف سواد رسانه ای و ابزارهای ارتباط جمعی

همانطور که گفته شد، سواد رسانه ای علاوه بر توانایی خواندن و نوشتن، شامل توسعه مهارت های تحلیلی و تفکر انتقادی و ارزیابی پیام ها و توسعه قدرت تولید، انتشار، انتشار و انتقال اطلاعات به دیگران در فرمت های مختلف در واقع می توان از سواد رسانه ای در رسانه های جمعی مانند اشکال مختلف زبان تصویری و نوشتاری استفاده کرد. در واقع رسانه های جمعی با تولید طیف وسیعی از صداها و تصاویر، می توانند توانایی تحلیل و ارزیابی پیام ها و انتقال اطلاعات را در اختیار مخاطبان رسانه های خود قرار دهند. مطالب مرتبط در اینجا به تعاریف سواد رسانه ای توسط دانشمندان ارتباطات جمعی و رسانه اشاره می کنیم. پژوهشگر رسانه پل ماریسی می گوید: "سواد رسانه ای دانش نحوه عملکرد رسانه ها در جامعه است." جاستین لویزسوجالی معتقد است که «سواد رسانه ای درک و درک محدودیت های فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و فناوری در ایجاد، تولید و انتشار اطلاعات است». آلن وینار معتقد است که «همه تعاریف دانش بر آگاهی خاصی تأکید دارند» و «عقلانیت که پردازش شناختی اطلاعات است، مبادله و انتقال پیام را نیز شامل می شود و بنابراین سواد رسانه ای مقوله ای است درباره شناخت منابع و منابع. و فن آوری های ارتباطی، کدهای مورد استفاده، پیام های تولید شده و انتخاب، تفسیر و تأثیر آن پیام ها و غیره.»

۲- اصول سواد رسانه ای در رسانه های جمعی

سواد رسانه ای مبتنی بر اصولی است که استراتژیست ها و سیاست گذاران رسانه ای در هر جامعه به آن توجه دارند. برخی از مهمترین این اصول عبارتند از: (۱) رسانه ساخته و ساخته می شود: رسانه جهانی را ارائه می دهد که اگرچه واقعی به نظر می رسد، اما از منظری انتخابی ارائه می شود که معمولاً در معرض جبران خارجی قرار نمی گیرد و بنابراین مرز بین واقعیت است. و فرم مجاز در نمایندگی رسانه ای مشکل است. (۲) رسانه ها واقعیت را بازسازی می کنند: بین شیوه ای که رسانه ها رویدادهای جهان را ارائه می دهند و نحوه درک مصرف

کنندگان رسانه از این جهان رابطه معناداری وجود دارد. به عنوان مثال، در ایالات متحده، میزان جنایت و بزهکاری در تلویزیون چندین برابر دنیای واقعی است و مصرف کنندگان آمریکایی، دنیای خود را مانند دنیایی که رسانه ها ایجاد می کنند، خشن و تهدیدکننده می بینند. یعنی وساطت رسانه برای درک واقعیت همان چیزی است که «بودار» معتقد است. جامعه به مرحله نمادین و استعاری می رسد که از طریق آن نظم رسانه ای جدید ایجاد و پردازش شده توسط مظاهر رسانه ای حاکم است و (۳) مخاطبان معنای مورد نظر خود را از رسانه می گیرند: مخاطب از میان رسانه ها و پیام های مختلف بر اساس انگیزه انتخاب می کند و محتوا و پیام های آن را فیلتر می کند. رسانه ها از طریق شبکه ای پیچیده از ماهیت و نیازهای خود. در واقع آنها بر اساس عوامل فردی با رسانه ها تعامل دارند و گیرنده منفعل پیام های رسانه ای نیستند. (۴) محصولات رسانه ای اهداف تجاری دارند: هرگونه درک واقعی از محتوای رسانه را نمی توان از زمینه اقتصادی و الزامات مالی که صنعت رسانه را هدایت می کند جدا کرد. (۵) رسانه ها حاوی پیام های ایدئولوژیک و ارزشی هستند: پیام های رسانه ای عمدتاً تبلیغاتی هستند و ارزش ها و باورهای اصلی خاصی را به گونه ای منتقل می کنند که به طور مداوم ایجاد یا انتقال می دهند. رسانه های اصلی به طور صریح یا ضمنی پیام های ایدئولوژیک مانند مصرف گرایی و منافع اجتماعی دولت های مسلط را منتقل می کنند. (۷) هر رسانه شکل زیبایی شناختی خاصی دارد: اصل سواد رسانه ای ما را قادر می سازد تا ویژگی ها و ویژگی های منحصر به فرد رسانه را شناسایی کنیم. هر رسانه ای را درک کنید. به این ترتیب می توانیم نحوه ارتباط فرم و محتوا را بررسی و درک کنیم و علاوه بر درک پیام مفهومی رسانه، نحوه بیان خود را نیز درک کنیم. قاسمی ۱۳۶۸: ۹۳-۹۰)

۳- فرآیندهای شناختی آموزش سواد رسانه ای در رسانه های جمعی

آموزش سواد رسانه ای که دانش نقد اطلاعاتی و رسانه ای، فنون و اثرات آن است، شامل فرآیندهای شناختی مورد استفاده در تفکر انتقادی است که برخی از آنها عبارتند از:

- ۱) گسترش درک، درک و انتقاد از سبک زندگی مصرف کننده از طریق رسانه های جمعی. (۲) گسترش درک، درک و نقد تفاوت های سیاسی و ایدئولوژیک و اهداف پنهان در محتوا، ساختار، برنامه ها، پیام ها و تولیدات رسانه های جمعی. (۳) گسترش درک و نقد آثار و پیامدهای محتوای ساختاری اخلاقی،

اجتماعی و فرهنگی رسانه های جمعی. ۴) درک و انتقاد از شرایط و روابط مادی تولید محتوای رسانه ای مانند تبلیغات تجاری که با هدف تامین منافع اقتصادی و کسب سود مادی برای صاحبان سرمایه انجام می شود و ۵) شناخت، درک و شناخت انتقاد از بازنمایی ها و کلیشه های منفی اقلیت های فرهنگی، قومی، جنسیتی و نژادی در رسانه های جمعی. با توجه به این ابعاد و سطوح در فرآیند شناختی آموزش سواد رسانه ای از طریق رسانه های جمعی که بیان شد، بری دانکن در ضرورت این فرآیند بیان می کند که «۱. رسانه ها بر زندگی فرهنگی و سیاسی ما مسلط هستند و ۲. تقریباً همه اطلاعات به جز آنچه مستقیماً تجربه می شود رسانه ای می شود و ۳. رسانه ها قادر به ایجاد الگوهای ارزشی و رفتاری قدرتمند هستند و ۴. سواد رسانه ای می تواند مصرف رسانه ای ما را لذت بخش و لذت بخش کند. یک رابطه انفعالی را به یک رابطه فعال تبدیل می کند و رسانه ها بدون اینکه آگاهانه ما را فعال کنند بر ما تأثیر می گذارند ... (قاسمی، ۱۳۶۸: ۶).

۳.۱ الزامات اخلاقی و حرفه ای چشمگیر، روشن کارکنان رسانه می بینم.
 مک سیم پیچ، تعهد اخلاقی و حرفه ای چشمگیر، روشن کارکنان رسانه می بینم. در قالب هفت اصل اساسی اینها انواع و پیشنهادات هستند. می دارای ۱- سه می بینم. من باید. بعضی ها تعهدات و مسئولیت ها علیه جامعه آن را بپذیرید و به آن افتخار کنید. می بینم. اقدام ۲- برای اقدام به این تعهدات باید به معیارها شغلی مثل خبر حقیقت، دقت، عینیت و تعادل نمایش سه بعدی توجه می بینم. با پذیرش و عملکرد تعهدات مورد نظر، باید به در چارچوب قوانین و نهادها (خود) انضباطی شغلی الف) عدد ۴ رقمی می بینم. من باید. تی الف تا حد امکان از چی؟ به جنایت، خشونت و نظم در کشور یا درجه تقدس گروه اقلیت منجر به، اجتناب از Sane R-5 می بینم. من باید. به عنوان یکی مجموعه ژنرال کثرت جهت دار و انعکاسی تنوع افکار در جامعه بودن و امکان دسترسی به بیان نظرات مختلف داشته باشید و این یک حق و یک مسئولیت است. ۶- جامعه و مخاطب درست است، آنها انجام می دهند و می درخشند. اساس تعهدات و مسئولیت پذیری رسانه های اجتماعی انطباق و استانداردها را می طلبند شغلی در فعالیت روزانه نقاشی هفتم: خبرنگاران و شرکت کنندگان حرفه ای رسانه می بینم. من باید. علیه جامعه، کارفرمایان و بازار پاسخگو (خانیک، ۱۳۹۷) به نقل قول آزمک قلاب: ۸۴)

۳.۲ مفهوم سواد رسانه ای و ارتباط آن با رسانه های جمعی

با ظهور انقلاب اطلاعات و ارتباطات در دو دهه پایانی قرن بیستم، جهان به سمت مرحله جدیدی پیش رفته است و این حرکت را باید دگرگونی و تنوع ارتباطات انسانی دانست. توسعه ابزارهای ارتباط جمعی در جهان یک دستاورد مدرن برای بشریت است که به عنوان یکی از اجزای اصلی جوامع بشری به موضوعی توسعه یافته یا در حال توسعه در جوامع تبدیل شده است. از سوی دیگر این توسعه و تنوع در عصر حاضر باعث شده است که رسانه ها با مخاطبان همراه شوند. این نوع همراهی با رسانه ها مستلزم ایجاد نوعی آگاهی فعال است تا رسانه ها بتوانند از مخاطبان و پیام های آنها در برابر چالش ها و پیامدهای مخرب دفاع کنند. بنابراین باید سواد جدیدی ایجاد کرد که معمولاً قویتر از خواندن و نوشتن باشد و در نتیجه ایجاد مفهوم سواد رسانه ای در شرایط کنونی می تواند به این ویژگی های جدید در رقابت رسانه ای کمک زیادی کند. بنابراین سواد رسانه ای فرآیند دستیابی، ارزیابی، تحلیل و خلق پیام به اشکال مختلف است و سواد رسانه ای را باید از دو منظر تخصصی و عمومی نگریست. در حوزه تخصصی باید بررسی شود که از چه ادبیات و تکنیک هایی برای تولید محصولات رسانه ای استفاده شده است و مخاطب نیز به نوبه خود با آن ادبیات و فنون آشنا شده و عملاً قادر به درک پیام های آن است و از سوی دیگر سواد رسانه ای توانایی تشخیص پیام ها است و برای مخاطب مهم است که بدانند آیا رسانه پیامی را با هدف خبری منتشر می کند یا تبلیغاتی (www.iranpr.com). بنابراین سواد رسانه ای در رسانه های جمعی می تواند بر اساس یک مدل ساختاری برای تحقیق و مطالعه مورد استفاده قرار گیرد و این مطالعه از مخاطبان استفاده کرده و آنها را به تفکر و پرسش درباره سازندگان پیام هایی که می بینند و می شنوند تشویق می کند (بیابانورد، ۱۳۸۳ : ۷۸).

۴- اهداف سواد رسانه ای

سواد رسانه ای بستر مناسبی را برای تحقق گفتمان عمومی و احقاق حقوق شهروندی فراهم می کند و بی شک این هدف اصلی سواد رسانه ای است. به گفته دکتر شاکرخواه، هدف اصلی سواد رسانه ای می تواند این باشد که بتوان محصول نهایی یک رسانه را به گونه ای درک کرد که مشخص کند بین محتوای یک رسانه به عنوان محصول نهایی و جامعه رابطه وجود دارد یا خیر. عدالت بنابراین اگر روزی به نقطه کشمکش رسانه ای رسیدیم، سواد رسانه ای می تواند

ما را از قطع رابطه رسانه‌ها باز دارد و به ما توصیه می‌کند که بین رسانه‌های مختلف ارتباط برقرار کنیم و رابطه یک طرفه و منفعلانه را به رابطه فعال‌تر تبدیل کنیم. هدف اصلی سواد رسانه‌ای استفاده آگاهانه و سودمند از میدان اطلاعاتی پیرامون و تشخیص اضافه بار اطلاعات در شرایط اشباع رسانه‌ای است (شکارخواه، ۱۳۸۵: ۲۹، به نقل از ایرانپور).

کارشناسان مهم‌ترین هدف سواد رسانه‌ای را توسعه و گسترش تفکر انتقادی، توانمندسازی افراد در کنترل استفاده از برنامه‌های رسانه‌ای، درک و تفسیر صحیح پیام‌های رسانه‌ای، تحلیل آن‌ها و آماده‌سازی افراد برای زندگی می‌دانند. در فضای مجازی در جوامع دموکراتیک، حداقل هدف سواد رسانه‌ای آشنایی با تاریخ رسانه و فدوروف است. (۲۰۰۳: ۱۷). سواد رسانه‌ای چیزی فراتر از تجربه و تجزیه و تحلیل پیام‌هاست: درک اینکه چرا برخی پیام‌ها مهم هستند. برای درک اهمیت رسانه‌های امروزی، باید فلسفه تولید هر پیام، شرایط و محدودیت‌های حاکم بر آنها و حتی خالق هر پیام را بشناسیم. چه چیزی را از دست می‌دهیم و چه چیزی از رسانه‌ها به دست می‌آوریم؟ به عبارت دیگر، ما در نهایت برای زمان و پولی که صرف می‌کنیم چه چیزی به دست می‌آوریم؟ شاید هدف اصلی سواد رسانه‌ای استفاده آگاهانه و سودمند از فضای اطلاعاتی اطرافمان باشد. همانطور که کلسترول، ویتامین‌ها و سایر مواد مغذی خود را کنترل می‌کنیم، باید بدانیم که چقدر باید در فضای رسانه‌ای بخوریم. قرار گرفتن در معرض رسانه‌های مختلف، اعم از دیداری، شنیداری یا نوشتاری، و آنچه از آنها می‌آموزیم (پاتر، جیمز، ۲۰۰۵: ۲۸-۲۵)

هدف اصلی سواد رسانه‌ای این است که به ما کنترل بیشتری بر تفسیر پیام‌ها بدهد و واقعیت این است که همه پیام‌های رسانه‌ای برداشت‌ها و برداشت‌های متفاوتی دارند و خبرنگاران برداشت‌های خود را از مهم و غیر مهم بودن سرگرمی به ما ارائه می‌دهند. و تولیدکنندگان تفاسیر خود را از مفاهیمی مانند انسانیت، آشتی، جنگ و شادی به ما ارائه می‌کنند و تبلیغ‌کنندگان سعی می‌کنند ما را متقاعد کنند که مشکلاتی داریم و محصولاتشان می‌تواند به ما در غلبه بر آن کمک کند. آنها را این مشکلات (نصیری، ۱۳۸۸: ۲۸).

۴.۱ سواد رسانه‌ای مبنای تحقق حقوق شهروندی است

قانونی برای اتباع یک کشور در رابطه با مؤسسات ژنرال مانند حقوق اساسی، حق اشتغال عمیق، حق رای و انتخاب شدن، حق شهادت در دادرسی رسمی، حق داوری و اعتبارنامه، بنابراین عبارت فوق هم حقوق و هم سیاست را در بر می‌گیرد و (جعفری لنگرودی، ۱۳۷۰: ۳۴) مفهوم نسبتاً گسترده‌ای است که هم

حقوق سیاسی و هم حقوق غیرسیاسی را در بر می گیرد (حقوق شهروندی و منافع) و مسائل فردی و اجتماعی که زمینه سیاسی دارند (بنابراین می توان گفت که حقوق شهروندی شامل هر سه نسل حقوق می شود). بشریت در دکتترین پیشرفت کرده است و این سه نسل شامل حقوق شهروندی و حقوق همبستگی سیاسی، اقتصادی و اجتماعی است (کامپار، ۱۳۸۵: ۴۱). مارشال حقوق شهروندی را به سه بعد تقسیم کرد: ۱- بعد مدنی که شامل آزادی ها می شود. فرد، آزادی مذهب، بیان، اندیشه و... ۲- بعد سیاسی که شامل حق مشارکت و شهروندان در اعمال قدرت سیاسی می شود. هم به عنوان دارندگان قدرت سیاسی و هم به عنوان رأی دهندگان. دهنده یا تعیین کننده قدرت سیاسی. ۳- بعد اجتماعی دامنه وسیعی از حداقل دستمزد، مزایای اجتماعی و امنیت اجتماعی برای شهروندان تا حق برخورداری از توانایی مشارکت در میراث اجتماعی و غیره دارد (Marshall, ۱۹۹۲: ۱۳-۸).

۴.۲ سواد رسانه ای گفتمان مدنی را شکل می دهد

دستیابی به گفتمان مدنی فراگیر و فراگیر نیازمند آگاهی رسانه ای و سواد دیجیتال است. وظایف دولت ها در زمینه سواد رسانه ای و به تبع آن گفتمان مدنی اهمیت روزافزونی پیدا می کند، زیرا دنیای فضای مجازی انواع اطلاعات را در اختیار شهروندان قرار می دهد و زمینه را برای آلوده شدن شهروندان از نظر اطلاعاتی و در نتیجه، فراهم می کند. چنین شود. گفتمان سالم و علمی دشوار است و گفتمان یکی از موضوعات اخیر نظام های دموکراتیک است که در تعاریف و مفاهیم مختلف و برای آن بحث شده است. گفتمان معانی تنوع و وجود بله که با توجه به برنامه که در مناطق مختلف از نظر علمی می تواند باشد نقش، برنامه و تخصص برای که چشمش به این افتاد. مفهوم که در تئوری ها معاصر یکی پیچیده ترین و بحث برانگیزترین هیجان انگیز ترین مسائل تبدیل انجام شد و انجام شد و گفته شد. تئون و ان. با وجود همه اختلاف نظرها موجود است در تعریف گفتمان می تواند باشد گفت که مفهوم که از یکی سمت به محصول مواد تجلی در متن و از یکی دیگر در حال انجام و اتصال است مرتبط به عبارت دیگر، اگر متن یکی محصول مادی و بصری است، گفتمان یکی فرآیند ارتباط و گوش دادن محسوب می شود و می تواند باشد و اساساً مفهوم گفتمان در فرم جدی با زبان و ساختارها، زبان شناسی و فرازبان شناسی آجین (Taj Yik, ۲۰۰۴: ۲۱) و هنگامی که افراد دارای ساختارهای قوی دانش سواد رسانه ای هستند که شامل اطلاعات همه حوزه ها می شود، می توانند تمرکز عدم کفایت را از خود به پیام های رسانه ای تغییر دهند. به عنوان مثال، با ساختارهای دانش قوی، ممکن است متوجه شوند که از فیلمی که احساسات آنها را دستکاری می

کند متنفرند، اما در واقع استعداد هنری کارگردان را تحسین می کنند. با این حال، اگر ساختارهای دانش آنها ضعیف باشد، کمتر به نارسایی های پیام پی می برند، زیرا این نارسایی ها بر آنها چیره می شود (مهدی زاده، ۱۳۷۹: ۱۸).

۵- حقوق شهروندی در قوانین و مقررات کشور

۵-۱ حقوق بشر و حقوق شهروندی از منظر قانون اساسی جمهوری اسلامی

ایران

ایران در طول تاریخ شاهد ظهور حاکمان و حکومت های دیکتاتور بوده است، مگر در دوره های کوتاهی که همواره خود را سایه خداوند می دانستند. ساختار قدرت در نظام های سیاسی این دیکتاتورها به گونه ای بود که فرامین صادره از سوی آنان، علیرغم سلب حقوق اولیه و حقوق شهروندی مردم، باید بدون تردید اجرا می شد. این وضعیت تا انقلاب مشروطه ادامه داشت و در این مدت کوتاه صحبت از برابری، عدالت و حقوق شهروندی به میان آمد. اما به دلیل اختلاف نظر رهبران انقلاب، انقلاب مشروطه در مدت کوتاهی با شکست مواجه شد و نتوانست نظامی ایجاد کند. حاکمیت قانون در ایران، حتی در دوران پهلوی، علیرغم باز شدن درهای مدرنیته به روی ملت و رشد اقتصادی، به دلیل عدم توسعه سیاسی، حقوق بشر و حقوق شهروندی در ایران شکل نگرفت (رکون آبادی)،، نوری، ۱۳۹۵). ۱۳).

پیروزی انقلاب اسلامی ایران این امید را در کشور ایجاد کرد که حقوق بشر (در این سال حقوق بشر شعار بسیاری از دولت های جهان از جمله دولت وقت آمریکا جیمی کارتر شده بود) و حقوق شهروندی عملاً تحقق یابد. در ایران قانون اساسی جمهوری اسلامی با اصول ۱۹، ۲۳، ۲۴، ۲۶، ۳۲، ۴۷ و ۴۷ و ... که شامل حقوق برابر شهروندی بود، تصویب شد. امید زیادی برای دستیابی به حقوق بشر و حقوق شهروندی برای مردم ایجاد کرد و از این رو قانون اساسی برای توده های وسیع مردم تصویب شد. دو قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران اصول مختلفی را برای حمایت از حقوق بشر و شهروندی شامل می شود که شامل حقوق و آزادی های مشروع ملت می شود. به عنوان مثال، اصل ۲۲ قانون اساسی می گوید حیثیت، جان، مال، حقوق، شغل و مسکن جز در موارد خاص مصون از تعرض است و یا اصل ۲۳ می گوید تفتیش عقاید ممنوع است و هیچکس را نمی توان به صرف داشتن نظر تعقیب کرد. در مقدمه این لایحه آمده است که حاکمیت مطلق هستی و انسان از آن خداست و این خداوند است

که انسان را حاکم بر سرنوشت اجتماعی خود قرار داده است. منشور حقوق شهروندی جمهوری اسلامی، (۱۳۸۳).

منشور حقوق شهروندی ایران حق حیات، سلامت، کیفیت زندگی، کرامت و برابری انسانی، آزادی و امنیت شهروندی، مشارکت در تعیین سرنوشت، آزادی اندیشه و بیان، تشکیلات، اجتماعات و راهپیمایی ها و خانواده را ذکر کرده است. و دسترسی به رویه های قانونی عادلانه، اقتصاد شفاف و رقابتی، مسکن و دارایی، اشتغال و کار شایسته، رفاه و تامین اجتماعی، آموزش، محیط زیست سالم، توسعه پایدار و اقتدار ملی. هیچ کس نمی تواند مردم ایران را از این حقوق یا بخشی از آن محروم کند مگر به موجب قانون. منظور از قانون این است که آنچه در قانون اساسی جمهوری اسلامی در خصوص حقوق بشر و شهروندی آمده است ریشه در آموزه های قرآنی دارد و تمامی حقوق ذکر شده نباید با شرع منافات داشته باشد (خانلری، ۱۳۸۴: ۵۸-). (۱۷).

این حقوق توسط دولت های مختلف جمهوری اسلامی و اخیراً دولت یازدهم از طریق پیامک ها و رسانه ها به اطلاع مردم رسیده است. آموزش مردم به حقوق اساسی که حقوق بشر و حقوق شهروندی است، نیازمند برنامه ریزی صحیح و بلندمدت است. بند ۲ ماده ۲۶ اعلامیه جهانی حقوق بشر می گوید: "هدف آموزش و پرورش باید رشد همه جانبه شخصیت انسان و تقویت احترام به حقوق بشر و آزادی های اساسی باشد" (لویس، ۱۹۹۸: ۱۹).

۲-۵ جایگاه حقوق رسانه در اصول و مواد رسانه ای در قانون اساسی جمهوری اسلامی و احقاق حقوق اقلیت ها در سواد رسانه ای

در ایران، این استبداد در غیاب احزاب آزاد و سازمان های کنترل کننده به سرعت رنگ و بوی خشونت آمیز به خود گرفته و روزنامه ها و زندان ها در مقاطع مختلف تاریخ کشور بسته شده اند. ما خبرنگاران فعال و انسانی بوده ایم. مدافعان حقوق. این در حالی است که در دو ماده از فصل سوم قانون مطبوعات ایران آمده است: «در ایران مطبوعات حق دارند نظرات، انتقادات سازنده، پیشنهادات و توضیحات مردم و مسئولان را با رعایت موازین شرعی منتشر و به اطلاع عموم برسانند. استانداردها، و علاوه بر این، هیچ مقام دولتی یا غیردولتی حق انتشار مقاله یا تحقیقی را ندارد که به دنبال اعمال فشار بر مطبوعات باشد» (پتفت، ۱۳۹۳: ۴۵). در قانون پایه روشن تکیه دادن سیستم جمهوری اسلامی ایران روشن است. کرامت انسان و پایگاه قرار ملاقات گرفتن آن بیانیه انجام شد و

انجام شد و انجام شد. قانون اساسی علاوه بر اصول دین و مذاهب، به صراحت سخنی از فصل ششم: ایمان به کرامت و ارزش بالا انسان و آزادی با هم با مسئولیت او پیش خداست! " " از پایه سیستم جمهوری اسلامی اعلامیه می آهسته تر (حیب) متولد، فرج بیچاره اصل مرندی (۲۰۱۶: ۱۲۴)

در جای خود مکان مواد قانون اساسی می قدرت موارد پیدا شد که مستقیم یا غیر مستقیم به حقوق تابعیت پرداخت شده است و به ویژه در کل قانون اساسی، شاهد مواد قانون بعضی ها این چیزی است که ما هستیم. مستقیم. تحت عنوان (حقوق) ملت (تلفظ) انجام شد (جدایی)، رحیمی، شرکت کرامت (۱۳۹۰: ۱۴۳) از جمله در ماده ۶ اصل دوم پایه مکان جمهوری اسلامی ایران بر اساس "احترام" به ارزش خداوند متعال با هم با مسئولیت او در مقابل «خدا» و در اصل هفتم قانون اساسی قرار دارد. سوم "آمادگی" آزادی، مسائل سیاسی و اجتماعی، حقوق" و همچنین در فصل سوم حقوق ملت از (اصلی) نوزدهم تا اصل چهل و دو (برابری مردم ایران از هر قبیله و نژاد، از زن و مرد، مصونیت از جان و پول، حقوق، مسکن و شغل. حمله، و از ممنوعیت بازرسی نظرات گرفته شده و حق است، اقدام قانونی و ممنوعیت، شکنجه و دریاچه تقدس کرامت مردم هم همینطور اصول دیگری سایر اصول، مثالها حقوق تابعیت مرد انجام و در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ایا (غلام زاده) (۲۰۱۳: ۱۲). اهمیت توجه به حقوق اقلیت های مذهبی و قومیتی در قانون اساسی ایران به این دلیل است که ایران یک جامعه است و این کشور متشکل از ترک، فارس و لر، کرد، بلوچ، عرب، گیلک و مازندرانی است (قاضی زاده هاشمی).

در عمل می توان قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و دو نوع سیاست را در نظر گرفت که فرهنگ در درون آن نهفته است: اول این سیاست و سطح دوم سیاست چند سطحی. فرهنگی که اقلیت های مذهبی و در موارد مهم اقلیت های قومی را مورد هدف قرار می دهد و در واقع قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر تابعیت مضاعف و دیدگاه واحد است (امیلیو میرالی، ۱۳۸۳: ۱۰۳).

۳-۵ قانون احترام گذاشتن به آزادی مشروعیت و حمایت از حقوق تابعیت
قانون احترام گذاشتن به آزادی مشروعیت و حمایت از حقوق تابعیت، در مجلس شورا اسلامی تایید و به تایید شورا نگهبان این ورودی و قانون است. تاریخ: اردیبهشت ۲۰۰۴ برای اعدام خطاب به رئیس جمهور ارسال کنید گسترش یافته

و پس زمینه فرهنگ، احترام و حمایت از حقوق شهروندی مرحله در حال گسترش حقوق تابعیت می باش، مخاطب این قانون قدرت دادگاه ها و دادستان ها از انقلاب و ارتش بیشتر است و جهت آن است انطباق حقوق انسان متهمان و محکومان نوشته واژرا (باقریان)، ۱۳۹۰ : ۳۶

۵.۴ منشور حقوق تابعیت

متن قانون تابعیت بیست و نهم دسامبر ۲۰۱۶ در کنفرانس قانون اصول و حقوق ملت با حضور رئیس جمهور و جمعیت خیلی زیاد وکیل، حقوق علما، اساتید و صاحب نظران با ۲۳ عنوان و ۱۲۰ مقاله، نکات برجسته و امضا دکتر روحانی رسید این منشور هدف استعفا و موضوع ماده ۱۳۴: برنامه و خط قدم بزن دولت « ارتقاء حقوق شهروندی و هدف قانون گذاری پایه، مقررات انجام شد و گنجانده شد و تکمیل شد. از حقوق تابعیت است که یا در منابع سیستم حقوقی ایران شناسایی آیا انجام شده است؟ دولت برای شناسایی، ایجاد، تحقق و اجرا که می بینم. از طریق بهبود و توسعه سیستم حقوقی، ویرایش و پیگیری تایید فاکتورها قانونی یا هر مدیریتی یا اقدام قانونی لازم است و تلاش لازم، جدی و همه جانبه است. خود مشترک اراده شما از آن استفاده می کنید در دسترس بودن به این هدف از همکاری سایر نیروها، نهادها و مشارکت ها مردم، تشکیل می بینم، اتحادیه. کلاس، سازمان مردم موسسه بخش خصوصی بله لازم و مصادیق است. حقوق تابعیت گنجانده شده است در پست : درست است، زندگی، سلامت و کیفیت زندگی یک حق، کرامت و برابری و حقوق بشر، آزادی و امنیت است. شهروندی، حق مشارکت در عزم تقدیر حق است و دولت حق. مناسب و خوب مدیریت، حقوق و آزادی فکر کرد و اعلام کرد، حق دسترسی به اطلاعات دقیق و در دسترس است. محیط زندگی سالم و توسعه یافته پایداری، صلح واقعی، امنیت و آزادی موضوعات ملی هستند که عموماً زمینه تحقق حقوق شهروندی را فراهم می کنند و سواد رسانه ای مبنای تحقق آن ها است (رضایی بیاندر، ۱۳۸۲ : ۳۹-۳۷).

۵-۵ آموزش سواد رسانه ای در ایران طبق قوانین کلی گفتمان حقوق

شهروندی با تاکید بر آموزش

عصر حاضر را عصر سلطه ارتباطات می نامند و بدون شک در تمامی مسائل جهان بزرگترین رسالت اطلاع رسانی بر عهده رسانه های جمعی است. رسانه ها با گسترش مرزهای جغرافیایی، فرهنگی و سیاسی بر هویت انسان های معاصر

تأثیر گذاشته اند، به طوری که هویت انسان مدرن را می توان هویت رسانه ای نامید. با توجه به کارکردهای متنوع رسانه های جمعی اعم از آگاهی، اطلاع رسانی و آموزش، می توانند نقش مهمی در توسعه و تحول ساختار آموزشی جامعه ایفا کنند. چنین فضایی مستلزم تجویز رژیم مصرف رسانه ای است. برای رسیدن به این رژیم مصرف نیازمند آموزش رسانه ای برای همه مردم به ویژه کودکان و نوجوانان هستیم. کودکان و نوجوانانی که با الزامات جامعه اطلاعاتی زندگی می کنند باید بتوانند در چنین جامعه ای فعالیت کنند و نظام آموزشی از اهمیت ویژه ای برخوردار است زیرا کودکان و نوجوانان مهم ترین و در عین حال آسیب پذیرترین اقشار جامعه هستند. امروزه جامعه شناسان به سواد رسانه ای و آموزش آن اهمیت زیادی می دهند و برخی نیز بر این باورند آموزش سواد رسانه ای می تواند به حل بسیاری از مشکلات مرتبط با رسانه های جمعی کمک کند و سواد رسانه ای بسیار مهم است زیرا به فرزندان ما کمک می کند تا در محیط سمی و خطرناکی که رسانه ها ایجاد می کنند گرفتار نشوند و بدون عواقب نیست (Ed. ۲۰۰۸ : ۲۱).

نتیجه گیری :

سواد رسانه ای یک مهارت اجتماعی است که می تواند با شناخت، دانش و درک متقابل بین مخاطبان و رسانه های جمعی مرتبط باشد. در عصر حاضر می توان از آن به عنوان یک فرآیند ارتباطی، اجتماعی و فرهنگی استفاده کرد. آموزش نحوه تمایز، تمایز و شناسایی پیام ها و تولیدات رسانه ای به مخاطبان، مهمترین کارکرد این مهارت اجتماعی توسط رسانه های جمعی است. آموزش سواد رسانه ای بر تفکر انتقادی تاکید دارد و آن را یک مهارت ضروری و ضروری برای همه شهروندان و افراد یک جامعه می داند. بنابراین، سیاستگذاران باید تدابیری را در نظر بگیرند که از طریق آنها سواد رسانه ای جزء ضروری زندگی هر فرد تلقی شود. سیاستگذاران رسانه ای باید چارچوبی ایجاد کنند که در آن تفکر انتقادی به عنوان هدف، دسترسی مفید و سودمند به اطلاعات و ارتباطات در نظر گرفته شود. سواد رسانه ای با اصول ساختاری مورد توجه قرار می گیرد، بازسازی واقعیت، بازتولید آموزشی و معناسازی، اهداف تجاری، ارسال پیام های عقیدتی و ارزشی، اشکال زیبایی شناختی در کنار گرایش های سیاسی و اجتماعی امکان پذیر است. اقناع، تشویق و تمام مسائل زندگی روزمره آنها باید آنها را برای دستیابی به منافع اجتماعی، حتی در میان گروه های مختلف اجتماعی، تربیت کند. مهارت های اجتماعی سواد رسانه ای به نوعی با نظریه های ارتباطات اجتماعی مانند گلوله جادویی، قدرت یا نفوذ محدود و نظریه کاشت مرتبط است، زیرا این نظریه ها پیام ها و نگرش هایی را در راستای اهداف سواد رسانه ای به مخاطب منتقل و القا می کنند. تولید متن رسانه ای در قالب مهارت های خواندن و نوشتن برای انتشار پیام از طریق رسانه های جمعی ضروری است، که هم می تواند انسجام اجتماعی را تقویت کند و هم با آموزش، القا و ترغیب مخاطب از طریق استدلال رسانه ها، به شکستن هرگونه شکاف فرهنگی و سیاسی کمک کند. پیام ها بنابراین می توان از این مهارت به عنوان مهم ترین راهبردها و راهکارها در قالب برنامه ریزی سازمان یافته، مطالعات پژوهشی، ارزیابی محصولات رسانه ای، مدل سازی و تولید استفاده کرد. از رسانه های سمعی و بصری استفاده می شود و بنابراین، امروزه در دنیایی زندگی می کنیم که خواه ناخواه در وضعیت اشباع رسانه ای قرار دارد. بنابراین فضای پیرامون ما مملو از اطلاعات است و بر این اساس می توان گفت که هدف اصلی سواد رسانه ای استفاده آگاهانه و سودمند از حوزه اطلاعاتی پیرامون است.

منابع و مراجع :

ج : منابع فارسی

۱. ابیلی، خداداد (۱۳۷۴)؛ آموزش تفکر انتقادی، (ترجمه)، تهران : سمت.
۲. ازکیا، م. و ودریان، ع.آ (۲۰۰۳). روش تحقیق کاربردی. تهران : کیهان.
۳. اتکینسون، دیوید و مارک کرابوی (۱۳۸۴)، رادیو و تلویزیون خدمات عمومی (چالش قرن بیست و یکم)، ترجمه مرتضی ثاقب فر، تهران : انتشارات سروش.
۴. احدیان، محمد و داود محمدی، ۱۳۷۷، مباحث تخصصی فناوری آموزشی، تهران : انتشارات ققنوس.
۵. احدیان، محمد و آقازاده، محرم. راهنمای روش های نوین تدریس برای آموزش. چاپ چهارم، تهران : انتشارات آبیچ، ۱۳۸۲.
۶. ارجمندی، غلامرضا، ۱۳۸۵. مهارت های سواد رسانه ای. در کتاب مهارت های زندگی (۱) تصحیح دکتر بهمنزندی ۶۵-۹۰. تهران، انتشارات دانشگاه پیام نور.
۷. آلوین تافلر، ۱۹۹۴. موج سوم، ترجمه شهیندخت خوارزمی، تهران، انتشارات قلم.
۸. اختیار، امیر. شاهرود ورجابی، سید مسعود، ۱۳۸۷. بررسی و تحلیل سطوح مختلف سواد رسانه ای، مقاله پژوهشی سواد رسانه ای، انتشارات مرکز تحقیقات راهبردی، مجمع تشخیص مصلحت نظام.
۹. اولسون، دیوید، ۱۳۷۷. رسانه ها و نمادها، اشکال بیان، ارتباط و آموزش، ترجمه محبوبه مهاجر، تهران : سروش.
۱۰. خردمند؛ آرا، محمدعلی، ۱۳۸۴. ارتباطات اقناع و تبلیغ، تهران، سازمان بخوانید و ویرایش کنید کتاب ها علم انسان دانشگاه.
۱۱. داوران؛ یحیی، ۱۳۸۴. جنگ، رسانه می بینم. و تبلیغات، ترجمه، عباس کارگر ماهر حسن سعید کلاه تهران، موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی. بین المللی ابرار معاصر تهران.
۱۲. ارادتمند؛ پیتر، ۲۰۰۱. تلویزیون و محدوده عمومی، ترجمه مهدی دلسوز، تهران، انتشارات سروش

۱۳. دلاور، علی (۱۳۸۳). مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی، چاپ سوم، تهران: ر-شاد.
۱۴. دلاور، علی (۱۳۸۴). احتمالات و آمار کاربردی در روانشناسی و علوم تربیتی، چاپ دهم، تهران: شد.
۱۵. سلیمانی فرد، اکبر (۱۳۸۰). مروری بر وضعیت فناوری اطلاعات در کشورهای مختلف. تهران، مؤسسه آموزشی و پژوهشی صنایع دفاعی، مجتمع دانشگاهی صنایع، گروه مدیریت فناوری.
۱۶. دی بونو، ادوارد (۱۹۹۷); " تفکر جدید : استفاده از بازتاب برای تصور ایده های جدید " ; ترجمه ضیاءالدین رضا خانی، تهران، شبکه کویر
۱۷. شوارتز، جان (۲۰۰۶); جادوی تفکر بزرگ، ترجمه جنا بخت آور، تهران، انتشارات مروارید.
۱۸. دی بونو، ادوارد (۲۰۰۱); " تفکر جانبی، یک تکنیک جدید یادگیری در مدیریت ذهن " ؛ ترجمه عباس بشرطیان، تهران، انتشارات قدس.
۱۹. مهرداد؛ هرمز، ۱۳۸۰. مقدمه روشن نظرات و مفاهیم ارتباط جمعی؛ تهران، انتشارات فاران.

استناد:

علی کوچکی، حبیب الله، آهنگران، محمدرسول، ابوئی، فخرالدین. بررسی اصول سیاست سواد رسانه ای در قوام بخشی به حقوق شهروندی در قوانین جمهوری اسلامی، فصلنامه تحولات سیاسی اجتماعی معاصر ایران .

<http://doi.org/10.30510/pscci.2025.508212.1253>